

У2
11 В93

ПАНАС ВИСІКАН

ДВІ ТОПОЛЬКИ

1л У2 2-3к
В93

ДЛЯ ПЕРШОКЛАСНИКА

ПАНАС ВИСІКАН

ДВІ ТОПОЛЬКИ

ОПОВІДАННЯ

Для молодшого шкільного віку

08
-7
[Handwritten marks]

Бібліотека ЦДБС
[Stamp]

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1981

№2
В93

Рассказы
украинского советского
детского писателя
о трудолюбивых
и нерадивых детях

Малюнки
ВАСИЛІЯ ЄВДОКИМЕНКА

В93 **Вісікан П. З.** Дві топольки: Оповідання. Для мол. шкіл. в. (Мал. В. А. Євдокименка).— К.: Веселка, 1980.— 46 с., іл.— (Серія «Для першокласника»).

Оповідання українського радянського дитячого письменника про дітей працьовитих і лінькуватих.

В 70802—021
М206(04)—81 209.81.4803010200.

№2

ДВІ ТОПОЛЬКИ

Прийшла весна. Повіяв вітер з теплого краю, і прилетіли лелеки.

Стьопка сидів біля вікна і позирав на голубе небо, де одиноко пливла біла хмаринка, мов клаптик вати.

— Може, й весна з нею прилетіла? — подумав Стьопка і глянув на землю.

Біля призьби розлилась калюжа від талого снігу, а біля льоху на одній нозі стояв півень, заплющивши очі. Він, мабуть, дрімав проти сонечка або нудьгував за своєю чубатою курочкою, яку Стьопчина мама накрила решетом, щоб не ходила нестись до сусідів.

Незабаром Стьопка побачив на дорозі Славика Блоху. Він ішов просто через калюжу й навмисне

підіймав ноги так високо, щоб бризки летіли на всі боки, як від коняки.

Глянувши на вікно, він зупинився і замахав рукою.

Стьопка скочив з стільця, похашцем одягся й вибіг надвір.

— Чого ти сидиш на вікні, ніби це зима надворі? — спитав Славик. — Я вже і в лузі був, бачив, як дядько Тиква вербички саджає.

— Справді? — озвався Стьопка. — То, може, й ми посадимо?

— Звісно, посадимо, оце ж я тому й прийшов до тебе.

— А що саме ми посадимо? — поцікавився Славик.

Стьопка озирнувся і сказав тихенько:

— Давай виростимо такі дерева, як у діда Пилипа біля крипиці.

— А як вони називаються?

— Не знаю, — зітхнув Стьопка. — Мабуть, дуби.

— О! — скрикнув Славик. — Оно дід Пилип іде. Біжімо мерщій!

— Дідусю! — майже разом скрикнули Стьопка і Славик. — Скажіть, як ці дерева називаються.

— Тополі, — відповів дідусь Пилип.

— А як ви їх посадили, що вони такі високі виростили? — запитав Славик.

— А так: затесав кілочки, забив їх у землю та й усе. І вони самі виростили. Ви, мабуть, теж хочете посадити? — запитав згодом дідусь.

Стьопка кивнув головою і сказав, що в них біля ставу є хороше місце для таких тополь. Тоді дідусь Пилип вирізав дві гілочки, застругав їм кінчики і розказав, як треба садити, щоб хороші виростили.

Подякували хлопці дідусеві й гайда до ставу.

— Ну, — сказав Славик, — вибирай собі місце. —

І на зеленім горбку застромив у землю гострим кінцем свою гілочку.

— А якщо ми посадимо їх поряд? — спитав Стьопка.

— Можна, так ще краще, — погодився Славик. —
Буде видно, чия вища виросте.

Тоді Стьопка теж застромив свою гілочку на цьому ж горбочку.

— От і все, нехай ростуть високі, як у діда Пилипа! — гукнув до Славика.

Сонце вже було зовсім низько, як Стьопка повернувся додому. Він був дуже радий і розповів про все матері.

— Спасибі, синку, — сказала мати. — Як виростуть, то, може, і я колись спочину в холодочку...

— А як вони будуть рости? — нетерпляче запитав Стьопка.

— Спершу пустять корінці, — сказала мама. — Ці корінці тягтимуть сік з глибини землі і годуватимуть усю топольку.

Стьопка дуже радів. Йому навіть приснилося, що обидві топольки вирости гнучкі та високі, ще вищі, ніж у діда Пилипа.

Другого дня поїхав він з мамою до міста, в гості до бабусі, а Славик наївся льоду й захворів.

Незабаром навкруги все зазеленіло. Зацвіли проліски на горбочках, і розпустились бруньки на вербах і березах.

На той час, коли Стьопка повернувся з міста, Славик видужав, але надвір його ще не випускали. Нудно було Стьопці самому бродити по вулиці.

Одного разу він пішов до ставу. Глянувши на топольки, здивувався: на них зеленіли малесенькі скручені листочки.

— Цікаво, чи й корінці вже вирости? — прошепотів

сам до себе. Але як же ти їх побачиш. коли вони глибоко в землі...

Дунав, дунав Стьопка, стоячи перед молодими деревцями, і надумав подивитися.

Щоб не зламати листочків, обережно взяв за кінчик Славикову топольку і витяг її з землі. Витяг і затаїв подих. Паличка чомусь почорніла, і з неї стирчали малесенькі білі корінці, як вусики у kota Филимона.

Довго Стьопка милувався корінцями, а потім обережно встромив топольку назад у землю та й побіг до Славка.

— От жаль, що ти хворієш! — вигукнув просто з дверей.— На моїй топольці виросло п'ять листочків, а на твоїй аж сім!

— Справді? — радіючи, запитав Славик.— Прийнялись?

— Прийнялись, такі хороші. Скоро й пагінці відростуть.

Хвилиночку постоявши, Стьопка надів шапку й побіг на вулицю.

Тепер Славик не міг спокійно сидіти в кімнаті. Нічого йому так не хотілося, як подивитися на ті листочки, про які розповів Стьопка.

Чимало довелося терпіти й плакати, поки дозволили йому вийти надвір погуляти. Вибігши за ворота, Славик озирнувся — і мерщій до ставу.

Він швидко відшукав топольки, але, глянувши, мало не заплакав: Стьопчина зеленіла, її росяні листочки ніби просвічували наскрізь проти ранкового сонечка, а на його топольці чомусь усі зів'яли.

— Чого ж ти зів'яла? — крізь сльози прошепотів Славик.— Може, соку не вистачає?

І йому стало жаль, що він зовсім видужав, а тополька захворіла й помирає.

— Але не турбуйтеся,— озвався дід.— Ще буде весна, і насадите інші дерева.

— А зараз не можна? — запитав Славик.

Справді, корінці на ній почорніли й порвались.

— Цікаво, чи в Стьопчиної теж такі самі корінці, як і в моєї,— пробурмотів Славик і, озирнувшись, чи не видно поблизу Стьопки, витяг його топольку.

Але на ній корінці були свіжі й довгі, як мишачі хвостики.

— Ого! — вигукнув Славик.— Вони весь сік витягли з-під моєї топольки...

Він знову обережно застромив деревце на місце, як і росло, та й побіг додому.

Тепер він гірше почував себе, ніж тоді, коли лежав у ліжку. Жаль було топольку, що захворіла і, мабуть, не виросте...

Не минуло й трьох днів, як до нього знову прибіг Стьопка.

Він був схвильований і невеселий.

— Ти знаєш, яке горе у нас з тобою? — скрикнув на всю хату.— Обидві топольки зів'яли!

— Невже? — кліпаючи очима, спитав Славик.

— Справді, зів'яли,— похнюпився Стьопка і мало не заплакав.

Через хвилину вони вже були в діда Пилипа в кузні.

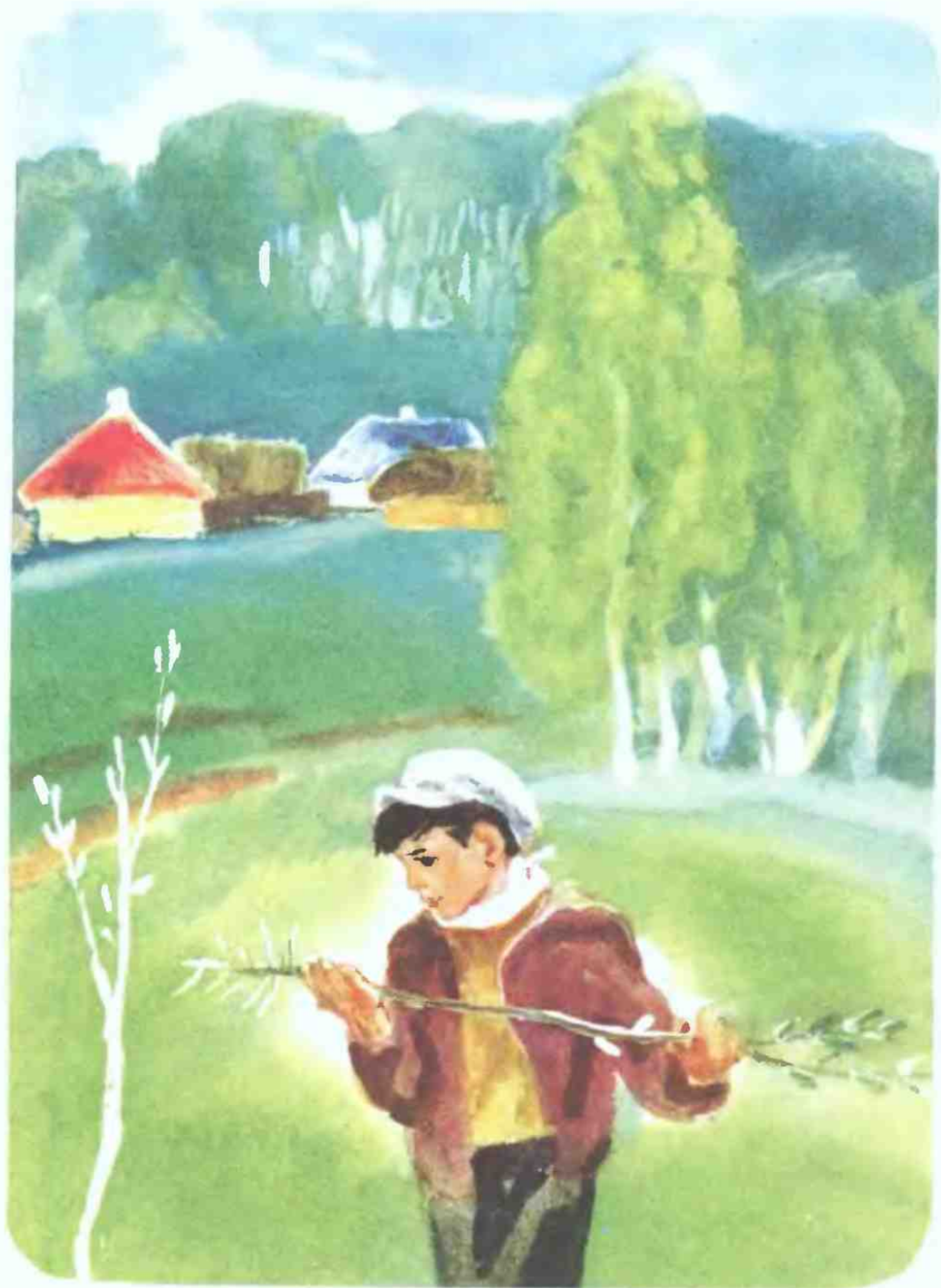
— Скажіть, дідусю, чому наші топольки зів'яли? — в один голос запитали вони.

— Як, зовсім не прийнялись? — здивувався дідусь.

— Та ні, прийнялись, уже були на них і листочки,— сказав Стьопка.

— І корінці теж були,— додав Славик.

— Не знаю,— подумавши, сказав дід Пилип.— Мабуть, солонець з'їв.

— От клятий солонець,— не стерпів Стьопка і почухав потилицю.

«А може, й корінці в неї зів'яли?» — подумав і витяг топольку з землі, щоб краще роздивитись.

— Ні, вже пізно,— сказав дід Пилип.— Залізують, поки воно гаряче.

Попрощавшись з дідусем, хлопці вийшли надвір, а біля тополь зупинились.

— Глянь, які високі,— сказав Славик.

Стьопка глянув на дідові тополі, що вже викинули дрібне молоде листя, і важко зітхнув.

— Цікаво,— сказав тихенько,— невже і в них були колись такі корінці, як вуса у нашого kota Филिमона?

ЗА ЩО МЕНЕ ЛОПУХОМ ПРОДРАЖНИЛИ

Це трапилось минулої осені.

Якось мама принесла додому з магазину два величезні кавуни, завбільшки як свинячі голови. Один вона відразу ж розрізала на сніданок, а другий сховала в комору й побігла на роботу.

Я дивився на цього кавуна і дивувався:

«Як він може вирости отакий великий, що ледве підіймаєш його обома руками!.. Це не те, що Андрійко Джміль виростив лимон в горнятці.— думав я.— Нехай він спробує такого кавуна виростити».

І тут в моїй голові, як блискавка, промайнула думка: «А що, коли прив'язати його хвостиком до якоїсь рослини в садку і сказати хлопцям, що сам виростив?..

От здивуються тоді всі, коли дізнаються! Може, ніхто з них ще не бачив, які і де ростуть кавуни, то їй повірять».

Я взяв свого велетня на руки і вибіг у садок. Будинок наш стоїть на околиці міста, якраз навпроти п'ятої школи, отже, хлопці обов'язково прибіжать подивитись на таке диво.

«Потім я зірву його прямо при всіх і занесу в комору,— думав я.— Там покладу на місце, щоб і мати не знала».

Але де він росте, цікавило мене, на землі чи на дереві? Біля хати стояло якесь деревце, таке миршаве і заскубане, що не схоже ні на вишню, ні на яблуню. Я хотів було прив'язати на ньому, але побоявся, щоб хвостик не перервався і кавун мій не розбився.

Тоді я пройшов далі в садок і біля тину побачив зелений кущ якогось бур'яну, що ріс під малиною. Листя в нього було таке зелене, що їй самому можна від дощу заховатися...

«Оце і є те, що треба,— сказав я сам до себе,— якщо кавун великий, то й листя в нього повинно бути великим».

Я обережно поклав кавун на землю, дістав з кишені зелену шовкову ниточку і прив'язав кавунів хвостик до стебла так, що ніби їй справді він давно приріс. Потім зверху присипав землею, щоб краще замаскувати ниточку. Після всього я обережно прикрив кавун листком, щоб часом не вкрали прохожі, а сам побіг до школи.

Серед подвір'я, біля турніка, я зустрів хлопців з нашого класу. Вони обступили Андрійка з усіх боків і слухали про те, як він вирощує, крім лимонів, червоний перець.

— Дрібниці все це,— перебив я Андрійка,— краще ходімо побачим, якого я кавуна виростив.

— Кавуна? — здивувався Андрійко і обвів мовчки всіх сірими, як у кошеняти, очима.

— Не може бути,— сказав хтось,— кавуни ростуть лише в Криму і на Кавказі.

Всі засміялись.

— А ти не брешеш? — з недовір'ям сказав Андрійко.

— Та ти що, збожеволів? — образився я.— Кажу ж тобі, ходімо подивимось.

А сам думаю:

«Хоч би там ніхто кавуна не вкрав, бо тоді буде мені від матері».

— А нам теж можна подивитись? — запитала Оленка Дрофа, що стояла неподалік з дівчатками.

— Звичайно, можна,— сказав я.— Там таке кавунище виросло, що і в решето не влазить.

Через якусь хвилину ми всі уже були в садку.

— Ой, який же він великий! — скрикнула Оленка, коли я відкрив листок.— І це ти сам виростив? — дивувалась вона.

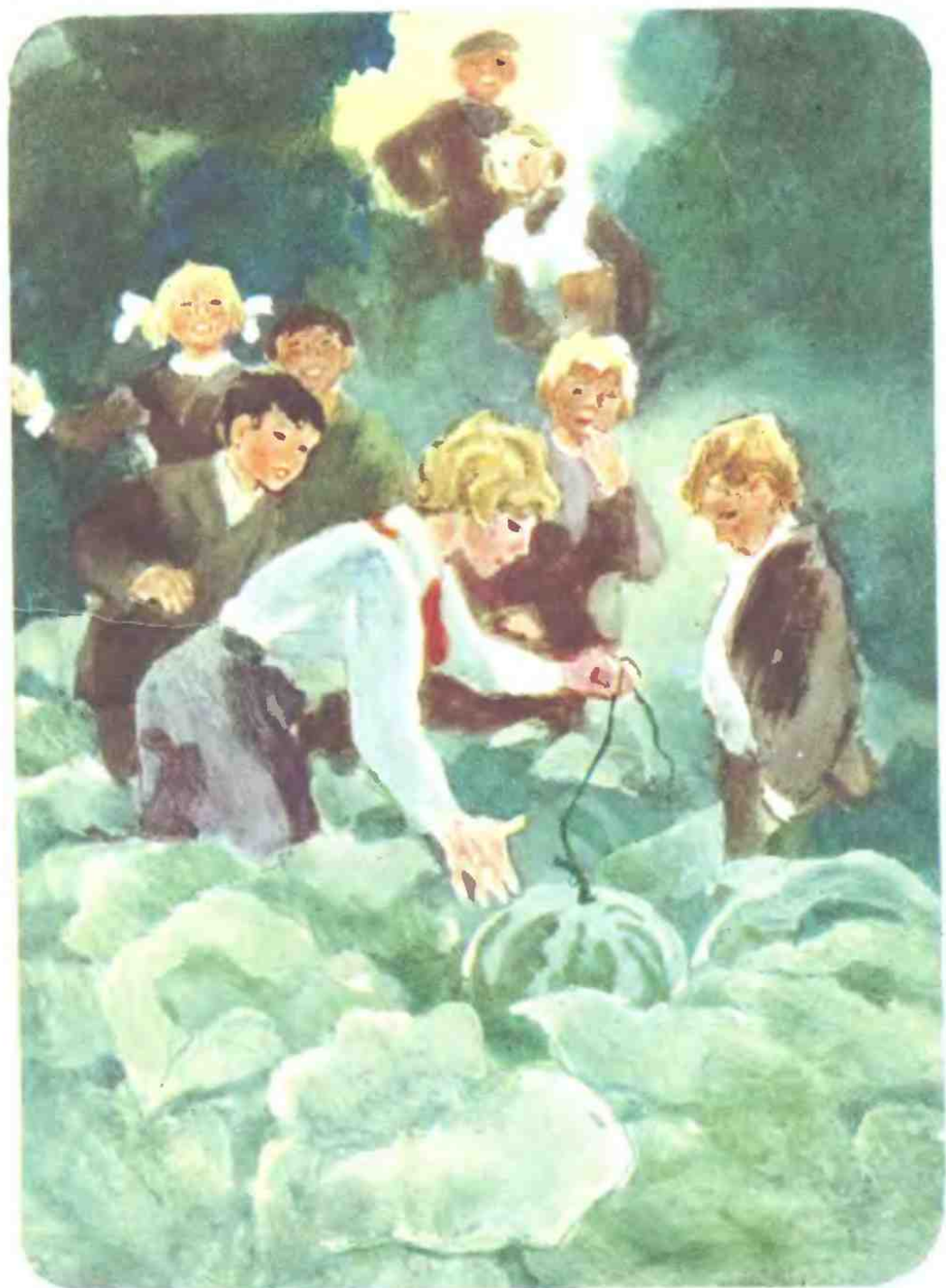
— А хто ж мені вирощував? — відповів я з гордістю.— Сам, звичайно.

Спершу хлопці мені не повірили, обступили кавун з усіх боків, крутили його сюди-туди, але, коли побачили, що хвостик міцно тримається за стебло,— відразу переконались, що кавун дійсно виріс.

— А як ти посадив його? — зацікавився Андрійко.

— Дуже просто,— радісно відповів я.— виконав ямку, кинув туди кілька зерняток і потім поливав їх водою.

Та не встиг я доказати, як біля нас з'явилась старша піонервожата Галя.

— Що ви тут робите?..— одразу накинулась вона на всіх.— Невже дзвінка не чуєте?

— Подивіться, якого Яшко кавуна виростив!— скрикнула Оленка.— Такого і в магазині немає!

Я глянув на Галю і відчув, як серце моє ніби хтось смикає за ниточку.

Бачу, підійшла вона до кавуна, нахилилась над ним і посміхнулась.

— Та це ж лопухове листя! — сказала після всього.— Хіба ж на лопухах кавуни ростуть? — Потім вона відірвала стебло, за яке тримався хвостик, і показала всім, як він був прикріплений.

Всі глянули і залилися сміхом, а Оленка навіть поскубла мене за чуба...

І з тих пір мене всі прозивають Лопухом.

Де б я не був — чи то в класі, чи на вулиці, — скрізь тільки й чути: «Пух, пух — Яшко Лопух!»

«І не продражнили Кавуном, та продражнили Лопухом,— думав я і мало не плакав.— Коли б знав, що так вийде, то краще прив'язав би його до малини, нехай би тоді Малиною дражнили. Тепер, мабуть, уже так і помру Лопухом. А коли помру, всі, мабуть, скажуть: «Помер наш Яшко Лопух,— будь йому земля, як пух!»

СЕРИЯ «ДЛЯ ПЕРВОКЛАССНИКА»

Афанасий Захарович Высокан

ДВА ТОПОЛЬКА

Рассказы

/На украинском языке/

Для младшего школьного возраста

Рисунки Василия Андреевича Евдокименко

Издательство «Веселка», Киев-4, Бассейная, 1/2

Редактор І. В. Маценко, Художній редактор І. І. Литвин
Технічний редактор Л. В. Маслова, Коректор В. О. Букша

Информ. бланк № 1754

Здано на виробництво 05. 06. 80. Підписано до друку 03. 11. 80.
Формат 70×90/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура звичайна нова.
Друк офсетний. Обл.-вид. арк. 1,09. Умовн. друк. арк. 1,17. Тираж
300 000. Зам. № 781-0. Ціна 10 коп.

Видавництво «Веселка», Київ-4, Басейна, 1/2.

Львівська книжкова фабрика «Атлас» республіканського виробни-
чого об'єднання «Поліграфкнига» Держкомвидаву УРСР. Львів-5,
Зелена, 20.

